

WARTOŚĆ X

Postawa empatyczna

II. PROSPEKT WARTOŚCI

2.1. CEL OGÓLNY

Rozwój emocjonalny

2.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Wychowanie do wchodzenia w głębokie relacje emocjonalne z innymi ludźmi

2.3. CEL WYCHOWAWCZY

Umiejętność zrozumienia drugiego człowieka

2.4. PROPONOWANE TEMATY

- Zdolność do empatii jest przejawem dojrzałości osobowej.
- Umiejętność uczestniczenia w przeżyciach innych jest przejawem społecznej natury człowieka.
- Empatia jest emocjonalnym i intelektualnym zaangażowaniem się w przeżycia drugiej osoby.
- Empatia posiada wymiar negatywny (współczucie, litość) i pozytywny (współodczuwanie radości, miłości, szczęścia).

2.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Umiejętność postawienia się w sytuacji drugiej osoby jest drogą do dialogu.
- Postawa emocjonalna pozwala na łączność w przeżyciach z drugą osobą.
- Empatyczne wczucie się w świat wewnętrzny drugiej osoby pomaga lepiej zrozumieć samego siebie.

Zasady

- Chcąc udzielić pomocy drugiej osobie, biorę pod uwagę jej potrzeby, historię życia, wychowanie, osobowość.
- Przeżycia moich przyjaciół konfrontuję z obiektywną normą postępowania.
- Nie czynię z moich odczuć obiektywnego kryterium oceny rzeczywistości.

2.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Doświadczenie miłości i poczucia bezpieczeństwa w rodzinie warunkuje pozytywne relacje dziecka z rówieśnikami.
- Brak więzi rodzinnych, zranienia spowodowane odrzuceniem przez rodziców są przyczyną oziębłości emocjonalnej u dzieci.
- Związki uczuciowe w rodzinie sprzyjają kształtowaniu się empatii u dzieci.

Zasady

- Rozmawiam z dzieckiem o jego sposobie myślenia, przeżywania i odbierania świata.
- Nie potępiam mojego dziecka za jego przewinienia zanim nie podejmę z nim próby dialogu.
- Pomagam mojemu dziecku zrozumieć jego stany emocjonalne i uczę jak mądrze nad nimi panować.

2.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Zrozumienie motywów i uwarunkowań drugiej osoby ułatwia wybaczenie popełnianych przez nią błędów.
- Empatia oznacza spojrzenie z miłością na drugiego człowieka nawet wtedy, kiedy źle postępuje.
- Empatia jest całościowym spojrzeniem na drugą osobę.

Zasady

- Unikam pochopnej i powierzchownej oceny ucznia, staram się zrozumieć jego motywacje.
- Szukam przyczyn niewłaściwych zachowań niektórych uczniów.
- Staram się o wzajemne zaufanie i szczerłość w relacjach z moimi wychowankami.

2.8. SPOSÓB REALIZACJI

Propozycje filmów do dyskusji nad problemem empatii:

- *Człowiek bez twarzy*, reż. M. Gibson, USA 1993;
- *Niedokończone życie*, reż. L. Hallstrom, USA 2004;
- *Ojciec Goriot*, reż. J. D. Verhaeghe, Francja 2004.

Program wychowawczy > Klasa VI > Wartość X > Postawa empatyczna

2.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Zdolność empatii przyczynia się do rozwoju pozytywnych cech, np.: życzliwości, serdeczności; sprawia, że wzrasta zainteresowanie sprawami innych. Ułatwia ona dialog z drugim człowiekiem, otwiera na kontakty interpersonalne, pomaga w akceptacji odmienności i dokonaniu obiektywnej oceny osobowości i postępowania innych. Empatia jest zdolnością współodczuwania i wczuwania się w perspektywę widzenia świata innych ludzi.

2.10. ZAGROŻENIA

Bezkrytyczne przyjęcie cudzego punktu widzenia może prowadzić do braku obiektywnej oceny rzeczywistości. Niekiedy staje się ono również przyczyną utraty własnej tożsamości i prowadzi do uzależnienia od drugiej osoby. Silna empatia może doprowadzić do odczucia bólu, spowodowanego przyglądaniem się cierpieniom drugiej osoby.